

14
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. Σερ. V 14/1970

AI
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-19/1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) **Βραχχιανά**.....
 (παλαιότερον ὄνομα **Μεγάλα Βραχχιανά**), Ἐπαρχίας **Εὐρυτανίας**,
 Νομοῦ **Εὐρυτανίας**.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος **Νικόλαος**
Γεωργίου Ἀλεξάνδρου ἐπάγγελμα **Διδάκταλος**.....
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις **Βραχχιανά Ἀχράφων-Εὐρυτανίας**
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον **δέκα (10)**...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον **Ἀλέξανδρος Δημητ. Χρήστου**

.....
 ἡλικία... **67**..... γραμματικαὶ γνώσεις **ΣΤ' Δημοτικῶν**
Σχολείων..... τόπος καταγωγῆς **Βραχχιανά**
Ἀχράφων-Εὐρυτανίας.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκήν ποιμνίων ; **Αἱ καλλιεργήσιμοι ἰδιωτικαὶ ἐνὶ**
αἱ κοινωτικαὶ ἦσαν βοσκότοποι.....
 Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα ; **Ἐπῆρχον χωριστά**.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. **Αἱ καλλιε-**
ρήσιμοι εἰς χωρικοὺς καὶ μονὰς αἱ βοσκήσιμοι εἰς Κοινότητας.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του ; **Ἡ περιουσία διανέμεται εἰς τὰ τέκνα ἔχε-**
δόν μετὰ τὸν γάμον των.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναί*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Γαιοκτήμονες δὲν ὑπῆρχον. Τὰ κτήματα τῶν μονῶν ἐνοικιάζοντο εἰς ἰδιώτας

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) *Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;*

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;)

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἤσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Ἐλάμβανον ἐργάται (ἄνδρες καὶ γυναῖκες) καὶ ἡ μείζοντα μὲ χρήμα ἢ καὶ μὲ εἶδος

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *ὄχι*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *Βοιωτία - Θεσσαλία - Αἰτωλοακαρνανία*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται. *Ναί* ... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μυπογιατζίδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ὄχι*

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Μ. ἔ. ζωϊκὴν κόπρον βοῶν, ἢ μόνον καὶ αὐτο-
πραβάτων.

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; 1955.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον εἰσῆλθε
τὸ 1950. Μηχαναὶ δὲν εἰσῆλθον.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Αὐτὸν ἐξ ἑλ. τοῦ παλαιάτου.

ἢ προμήθεια ἐγένετο ἀπὸ τὴν Γεωργικὴν Ἀπαιρέσιαν
Εὐρυτανίας.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. Παρατίθεται φωτογραφία

1..... 4..... 7..... 10..... № 4

2..... 5..... 8.....

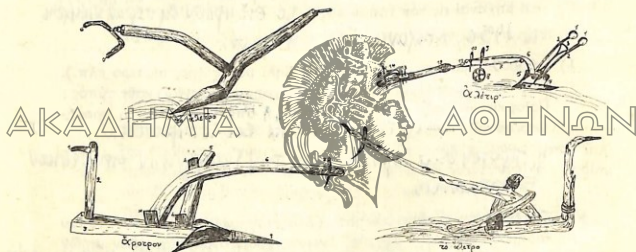
3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) Δὲν ὑπάρχει.
3) Μηχανὴ θερισμοῦ Δὲν ὑπάρχει.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *Δέν υπάρχει.*
 5) Μηχανή ἀλωνισμού *Δέν υπάρχει.*
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον
οἱ γῆδοι οἱ γεωργοί

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. *Παρατίθενται φωτογραφίαι (N?)*

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

ἦτο μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν
εἰδῶν τῶν χωραφίων.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

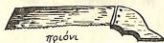
ὅρα αἰς σχετικὴν φωτογραφίαν

- 6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, ἐκ ξύλου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

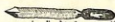
σκεπάρνι, ἀρίδι, πριόνι, ἀρνάρι, ξυλοφάι, μνητάρι

πριόνι

ἀρίδα

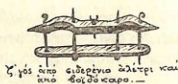

ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. Παλαιότερον βόες, νῦν ἡμίονοι.

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... δύο... (2)

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
..... Ναί

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

Ὁρα. Φωτογραφίαν Νο 3

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

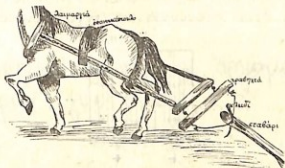
Ὁρα. Φωτογραφίαν Νο 3

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). Παλαιότερον λουριά, νῦν Γαντζος

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; ... Ποτέ

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; ... —

Περιγράψατε καί σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνήθεια εἰς τὸν πόπον σας.

παλαιότερον ὥργωνε ὁ
ἄνδρας, ὁτανίως ἢ γυναῖκα, ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ.
Νῦν ὥργωνει μόνον ὁ ἄνδρας, ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

οἱ βόες ἦσαν δεμένοι ἐν τῶν
κεράτων των με σχοινίον (σχοινί). ἀπὸ τοῦ ἡν γοῦ καὶ ἐκατέρωθεν
αὐτοῦ εἰς τὰ ἄκρα αὐτῶν ἦσαν ἄλλες δύο δι' ἐκαστοῦ βόων αὐτῶν. ἐμπρὸν τοῦ
ἡν γοῦ καὶ δένοντο εἰς τὰ ἄκρα αὐτῶν.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

με λικαριές, ἐξ ὧν δένονται ἀπὸ τοῦ δεξινοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ
ἀπὸ τῶν δακτύλων. ἐξερχεται τὸ ἄροτρον.....

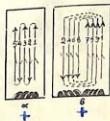
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Με σχοινίον οὗ τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων (βοῶν) ἢ εἰς τὸ κεφάλι τοῦ ἡν γοῦ.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλάκας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

— Καὶ με τοὺς δύο τρόπους.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σπορίες, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.); ..

..(σπορίες).....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ; Ναί.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον ; ..

..εἰς μικρά, με μηχανὴν κλίδιν, καὶ ἀνομαλὰ χωράφια.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

..ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων πλαγίως με τὸ ὑνί.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ... εἰς πάντα τὰ ὀργώματα

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Παλαιότερον καὶ νῦν ἐν ὀργῳμα κατα μῖνα
Νοέμβριον· γύρισμα

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ὅμο ὀργώματα, ὁ γύρισμα 2) διβόλισμα
κατὰ μῖνα Μαΐου

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Δέν συνηθίζεται νὰ ἀφέντουν ἐν ἀγρὰνάπαιυσιν χωράφια

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Σιτηρά ἐν συνηθίσει δύο (Νοέμβριον, Μαΐον)

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

Τὸ δισάκι ἐξ οὗ λαμβάνεται ὁ σπόρος καὶ δια-
σκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους

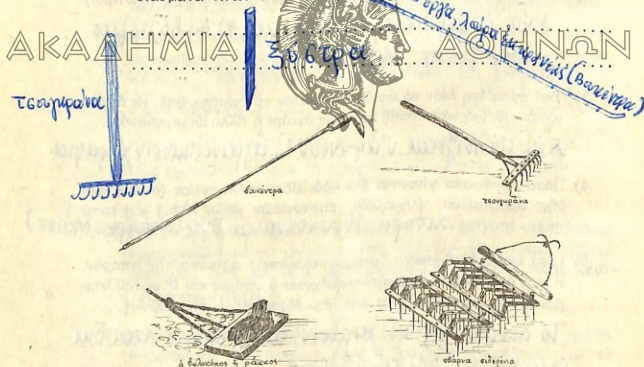
β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

Αὐτοσχέδιον ζυγὸν ζύστραν.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); β.χ.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Τσάπα, καβρέας, τσαπούλα

Παρατίθεται φωτογραφία Νο 7

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

οὐδ εἰς

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους

ταπεινὰ, διὰ τὰ μαζάρια καὶ τὰ ριζάρια
διὰ τὰ ριζάρια καὶ εἰς φαμίαι

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

τὰ λεχόμενα ριζάρια, μὴ ηλιόφια, ὅ, θρεπτικὰ σόβια καὶ ζυμικὰ, ἐνὶ δὴ
τῶ τριφύλλιον καὶ ποιούμενα μὲ ἀριστερὴν ἀνθροποποιήσιν.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

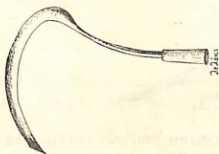
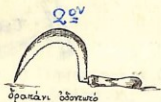
ἀνοίγονται γαιῶν εἰς τὰ λεγόμενα χωράφια
καὶ ἐν συνεχείᾳ κομποθετοῦνται καὶ ἐμαχία τῶν γεωμηλῶν καὶ ἐκείνη
φρονταί με χόρμα.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
Μὲ δρεπάνια δύο ειδῶν 1) μὲ νόστιν καὶ
2) μὲ ὀδοντὰς

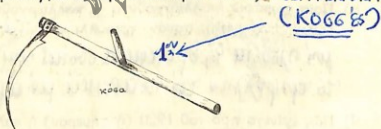

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων ειδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

οὐδὲν ἄλλον ἔδος ἦτο ἐν χρήσει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) Μ.Ε. Κ066.Ε5

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσετε αὐτήν) καὶ ὁμαλὴ καὶ ὀδοντωτὴ τῶν δρεπανιῶν, ἐνῷ τῇ Κ066.Ε5...
ὁμαλῇ

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσετε ἢ φωτογραφήσετε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;
ἡ χειρολαβὴ ἦτο ξυλινία τοῦ σιδηροῦ εὐκρενέως
ἐλέγετο βραχιόλι

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *ἠρροδύοντο ἔλαιμα ἐν τῇ πύχρῃ καρ-
δίτῃ τοῦ θεοῦ ἐν καρπενηβίῳ.*.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χειρὰς, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *ὁ ἔλεος τοῦ θεοῦ ἐμυρίσθη, ὁ
τοῦ θεοῦ ἡ φωνὴ ἡ ρόβη καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν
ἐμυρίσθη διὰ τὴν κτλ. τῶν ζώων.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *πρὸς τοὺς 10 πόντους (0,1 μ.)*....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χειρὶς, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;
οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς......

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χειρὶς) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *τὰ δράγματα ἐπο-
δοῦντο πρὸς τὸν θεὸν μετὰ τὰς κεφαλὰς τῶν στα-
χύων πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἀποτεροῦντα
ἐν ὁμαλῇ περὶ τὴν
πέντε*.....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές.

αγκυμαλίες

γ. Οί θερισταί.

1) Ποιοί θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; 'Υπήρχον (ή υπάρχουν)
 θερισταί, οί όποιοί ήρχοντο ως επαγγελματίαι δι' αὐτόν τόν
 σκοπόν από άλλον τόπον και ποίον ; ... Εφερχόν άνδρες
 και γυναίκες. ος δέις θεριστας ήρχετο ως
 επαγγελματίας εξ άλλου τόπου.

2) Πώς ήμείβοντο ούτοι με ήμερομίσθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 αποκοπήν (δεκοτής). Ποία ήτο ή άμοιβή εις χρήμα ή εις
 είδος ; Τό ήμερομίσθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθέσατε με τās πληροφορίας και τήν σχετικήν
 εις τόν τόπον σας άνωματολογίαν). Σπανίως έπαιρναν
 θεριστας άλλα και τότε τους έπληρώνουν με
 χρήματα ή είδος μετά παροχής φαγητού
 (μερομίσθοιο με χρήματα ή είδος και
 τείζαν αὐτούς).

3) Οί άνδρες ή αί γυναίκες έφερόν τι εις τās χείρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ιδία τής άριστερᾶς, κατά τόν θερισμόν ; 'Επίσης κατά
 τήν έναρξιν τής εργασίας τήν πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις τήν μέσην τοῦ σώματος διά νά μη αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νά μη πονή ή μέση των) ; Αι άνδρες περιε-
 βάλλοντο με ζώνην μαυράν εις τήν μέσην
 τριῶς πορ. ες. Αι γυναίκες έκασχυπτον εἰν
 μαυράν τήν με μέσην, λευκά μανδύλια και
 τήν άριστεράν χείρ. με χερσάκιον μαυρίνου
 εις παλαιᾶς κατ' εὐς
 (Τσουράη?)

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

ἡμέραν τὴν δευτέραν καὶ οἰανδήποτε ἄλλην
ἡμέραν τὴν τοῦ Κυριακῆς (ἐμπνευσμένης) καὶ τῆς
Τρίτης (ἀναπόδῃ μέρα)

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ἡ Τέρδικα, ὁ Ἀνός,
ὁ Μηνίτσα, Γιάννος (θερός), ὁ Θέρος : ...
(ἡ Ὀρα, λευτομέρη, περιγραφήν)

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάδι, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον

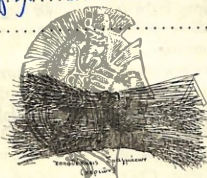
οὐδὲν κοινὸν ἔθιμον ὑπάρχει

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Τὸ δεμάτιασμα
ἐγένετο ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν. ⁴Ενας δέν.

δρας (δοκας) ἔπαιρνε εἰς ἀγκαλιές τῶν αὐχίνων καὶ μὲ δέμα ἀπὸ ἐκπλεγμένου βιτάρ. το βλοπτον ἔχεν ἐποποθεύει ἀρχικῶς εἰς τὸ ὕδωρ διὰ νὰ μὴν κρίβεται καὶ θάει ἡ λαμαρία του, ἔδενε καὶ δεμάτια μὲ τὰ χερία, δένει τινός ἐργαλεῖον.

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Συνεκεντρώνοντο εἰς ποταλὸς θέσεις τοῦ ἀγροῦ ἀνα 4-6 δεμάτια μὲ καὶ βελονα πρὸς τὴν αὐτὴν κατευθύνειν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Πρὸς τοῦ*
1910. κατὰ τὸν Μάϊον μῆνα.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.

Ἡ ἐξαγωγή τῶν γεωμήλων ἐγίνετο με-
θυσσάνην, ὡς καὶ ἐν μερῶν.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐυνηθίζεται παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τοῦ χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπὴ, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Μαλίβτα...*

Τὸ ξηρὸν χόρτον ἐκλήπτετο καὶ ἐκκρίνετο πρὸς
ξηρανθεῖν ἐν τῷ λιβάδιον (3 δισκίον). Τὸ λιβάδιον καὶ

ἐκκρίνετο ἀπὸ 25^{ης} Μαρτίου μέχρι 30^{ης} Ἰουνίου κατ' ἔτος
διὰ κοπὴν χόρτου. Τὸ τριφύλλι ἐκκρίνετο ἐν τῇ 4-5 χρόνιᾳ τῶ φθινοπο-
ρῆος ἄνοιξιν. Ἡ φέβη, ὁ βίκος κατὰ τὸν Μάρτιον καὶ μαρτίον τὸν Ἰούνιον.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *ἐθερίζετο κατὰ τὸν Ἰούνιον μετὰ τοὺς δισκίον*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

40^{ος} βελίς 12 παρόντος ἐρωτηματολογίου.

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Τὸ ζῆρὸν χόρταν δὲν ἐδύνετο
 παλαιότερον. Νῦν ναι. Ἡ ζήραντις ἐρίνετο
 ἐν τῷ λιβάδιον καὶ ἐκείθεν μεταφέρετο εἰς τὸν ἀχυρῶνα
 ἢ ἐσθμωνιάστου. Μεταφέρετο ἐπὶ τὴν βαρὺν δεμένην
 διὰ τριχῶς (βοχοινίου) καὶ ἀρθεύρομένου εἰσανήκατο τῆς γυ-
 ναικός.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μεταφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μεταφέροντο εἰς τὸ ἀλώνιον ὅθεν καὶ γυ-
 ναικῶς (μετρίχημα).

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς χωρὸν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ε.χ. ε.ρ.σ.

παράγεται θημωνιά, ἢ δὲ τοποθετεῖται καὶ δεματικῶς
 γίνονται μετὰ βέλχνα πρὸς τὸ κέντρον τῆς θημωνιάς.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλώνι; ἔπῃρχεν ἀνέκαθεν
 ἀλώνιον, ὃ δὲ χωριβμός καὶ καρπὸς ἀπὸ
 τὰ ἄχυρα ἐρίνετο εἰς τὸν αὐτὸν χωρὸν.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; ἢ ἐξωθεν καὶ χωρὶς τοῦ λαοῦ ἢ
 μικρὸν τι ἄψωμα.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἀλλὰ ἀλώνια ἀνήκουν εἰς μίαν ἢ καὶ εἰς τρεῖς οἰκογενείας, ἄλλα δὲ εἰς περιβοιότατα. Ὁ τοποθετῶν δεματίων ἐπὶ τοῦ ξυλίνου στυλοῦ (στρίβουρος) ἐλάμβανεν τὴν σειράν δι' ἐν ἀλώνιον.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἀρχαὶς Ἀυγούστου καὶ λήγει περὶ τὸ τέλος αὐτοῦ.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματῶ-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχέ-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

1) Τ. ε. τ. ρ. αἰ. λ. ω. ν. ο. ἢ χωματῶ λωνο.

Ὁρα φωτογραφία Νο 5

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματῶ λωνο· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). Αἱ γυναῖκες καθαρίζουν τὸ ἀλώνιον πρὸ τῆς

χρήσεως, οἱ ἄνδρες τὸ ἐπισκευάζουν καὶ παίρνει λίδου,
καὶ ἐν συνεχείᾳ αἱ γυναῖκες ἐπαλείφουν τὸ το εἰς
6 χι βμάς του διαπηγῶν, μείγματος αὐτοῦ βοῶν καὶ
ἀχύρων.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Τοῦ ἀλωνιοῦ γίνεται 2-3 ἡμέρας πρὸ τῆς ἐναρξέως
τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τὸ θερμῶς τὸ ἀλώνιον ἐντὶ τῆς ἐναρξέως
γίνεται θοισαδὴ ὅτε ἡμέρα, ἡμέρα ὅτε ὅτε, ἡμέρα Κυριακῆς τῆς

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματίων, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Τὰ βεμάτια τοποθετοῦνται ἀρχικῶς ἑρθια περὶ τὸν ἀλωνό-
 στῆλον. Κρίντανται καὶ βεμάτια καὶ στρέφονται καὶ σταχύν-
 μι καὶ σπυρίδιος πρὸς τὰ ζῶα, τὰ ἐπὶ μὲνα πρὸς καὶ μὲνα μ.ο.κ.
 ὥστε νὰ παύονται ἀπὸ τὰ σταχύνια εὐελως.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

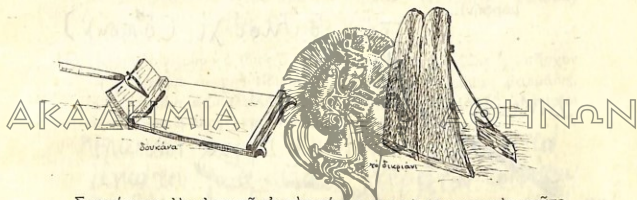
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῖς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νισμοῦ ἑξάκις στυλὸς, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερός,
 στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Παραδεῖγμα διὰ βοῶν μὴ διακρίνεται, νῦν δὲ διὰ μὲν-
 νων, οἱ τινες περιφέρονται τοῦ ἀλωνοστύλου, ὀνομα-
 ζόμενος (θερίουρος) ἐν τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται
 διὰ χονδρῶς γράνιου (μαναβιδ-μηχανοστρίχ).

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στῆλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικῆς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Τὸ ἐξαρτώ-
 μενον ἐκ τοῦ ἐπιούρου βχοινίου εἰς τὸ ὅπλον τοῦ
 ἔχει δεξιόν δέμα (ματσάκι μαχαίρας), τὸ ὁποῖον
 κοπρδεύεται εἰς τὰς θηλάς ἐκείνου προσημμένου πρὸς
 τὸν ἀκρόβουλον τῆς δεξιᾶς ἐκείνου οὕτω τὴν ἀλλοτρίαν...

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἐλῶνίζοντο (ἢ ἁλῶνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἁλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία,
 ρεβίθια κ.ά.) ἥλῶνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; Ὑπάρχειν παλαι-
 ότερον δικριάνι αὐτοῦ ἐξέδιν, με γανίδα μαλιστα τοῦ
 αὐτοῦ ἀποβχίδει βυλινῶν λίθου ἀρχότερον ἀπράτοιο
 ἐκ καρδίᾳς θεσσαλίας εἰς δὲ τὴν παλαιὰν ἐκείνην
 εἶχεν κοπτερά μεταλλινὰ ἐκ βράτια. Μετὰ δὲ δικριάνι
 ἡλῶνίζον καὶ ὅττω τὴν περιθύν. καὶ καὶ ὁδορία ἐχόμενα

μάχονα. Σήμερον δὲν
 ὑπάρχει οὕτε δεξιὰ αὐτοῦ
 τοῦ μηχανήματος!!

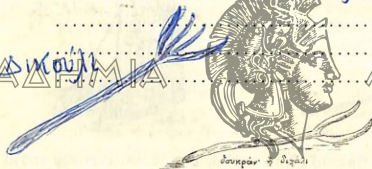
δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀρχεται τὴν 9^{ην} πρωτὴν καὶ μέχρι τὴν 12^{ην} μ.μ. ὅτε ἀρχεται τὸ μέχνημα τὸ δευτέρου μέχρι τὴν 4^{ην} μ.μ. ἐὰν δὲ αὐτὸ εἶναι εὐνοϊκός, ἀλλὰ παραμένει διὰ τὴν ἐπομένην ὥραν.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

τὸ δικούλι (δικούλι)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ;

Μαλίστα

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἡ ἀλωνόβεργα παλαιότερα ἦτο ἐκ κωνιάς καὶ λεγόταν ἀλωνόβουρα, εἶχε δὲ μῆκος περίπου πέντε.

- 15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός απλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. απλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. Λέγονται απλώματα
ήλωνι ήλιο. καθ' ἡμέραν δέως 1-2 απλώματα.

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λειχισθούν διά τὰ ἀποχωρισθόν τὰ άχυρα από τόν καρπόν; (έν Κρήτη: μάλαμα)
Μ. του χός

- 17) Ποιοι άλωνίζον: ο ίδιος ο γεωργός με δικά του ζώα ή υπήρχον (ή υπάρχον ακόμη) ειδικοί άλωνιστοί (έν Αιτωλία: βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες, καλούμενοι άλωνιστοί ή άγωνιστές), οι όποιοι είχαν βόδια ή ελάφια και άπολάμβανον τόν έλωνισμόν.

Εμαυτοί γεωργός. ά καί γεωργήθεις με τα
ίδιόν του ζώα. Έάν ξερεθίται κοινόν των
ανάδοται ες άλωνιστάδες, οι όποιοι λαμβάνουν
χρήματα ή τά άχυρον ή παραώτερον καρπίν (ήα)

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικών εργαλείων υπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τούς στάχυν· π.χ. τó κοπάνισμα αύτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

Ν. ήρχεν δια τήν φασκίν ή φασκίλ, τά καλαμπάκι,
και τήν ράβδην, άχι όμως δια τήν διάν. Εργάτο στυμπόζυλον

- 19) 'Ο κόπανος ούτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποιον τó σχήμά του;

Εργάτο στυμπόζυλον. Κατεσκευάζετο ήμ πλατάνον
ή βλάτου και άχεν μήκος μέν 1½-2 μ. πλατος δε
ή τήν άκέρν του 15-20 πόντους 0,1-0,2 μ.

Σ του μπόζυλου.

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου·
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).

*οὐδεποτε ἐγένετο κοπάνι-
γμα σταχύων. Αὐτὴν θάβουν ἐν ῥόβῳ τῷ
μαρακινόμῳ. -*

κόπανος στερογυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ αὐροῦ δημητριακῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τρῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

*Ἐγένετο ἐνὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογε-
νείας, θανάτως ἐν' ἄλλων προβάτων καὶ
οὐχὶ διὰ τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν διὰ τὴν θάβουν αὐτῶν.*

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

...δὲν ἐκινῶτο ἀποκέντριμα θεαχῶν...

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ? Ἐτραγουδοῦντο

..4... Σ. Τρουμπουλίω

90 p. 2 λεπτομερῆ περιγραφή
Παραδοίαν θεμῆς 23-24

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωσηστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι σταχύες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα' (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα' πῶς λέγεται τοῦτο' (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... εἰ... δὲ διὰ λίχνισμα ἀλωνι-

γρένοι σταχὺες λέγονται μπουχός. σωρεύονται δὲ
μέ. δικριάνια καὶ φινάρια τῶρα τελεντοῦν

Παραθέτουμε φωτογραφία

τοῦ δικιργιάν (Ἐ. Αἰτωλ.)

τοῦ δικριάν (Ἐ. Κρήτης)

τοῦ φινάρ (Ἐ. Αἰτωλ.)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ο. θεωρῶς εἶναι θεροχρῆστα καὶ ἐν' αὐτοῖς καρ-
φώνεται δικούμι διδύνα διεννοσύνῃ τὸ ζεχνύ-
ρισμα τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ ἔγχυρον.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο ;
φυτάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... Πρῶτα με' δικούμι,
ὁ θεροχρ. με' φτῶν αἶρι.....

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἀνδρὸς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
ἄνδρας ἑπ' ἀμίας γυναῖκα.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
κατεβιγνύχες. Ο. ἀποχωρίζεται μετὰ
τοῦ πέλκινον ἢ μετὰ ἡλύδιμον.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

Δεν γίνεται δεύτερον ἀνέμισμα

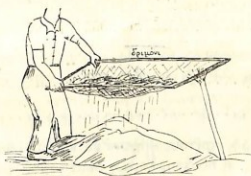
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

Δι' ἐλαφροῦ ὀκνηθίσματος μετὰ ἀδονεῖς ἐλάττου
ὀνομαζόμενοι φουμάκια.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μετὰ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *Archivos. Madrid.*

Ἰσοῦς με' τοῦ ποταμοῦ καὶ ὕδατος τοῦ ζήτιματος,
 καὶ ὅρα 2. με' τοῦ ἀσβεστοῦ καὶ ὑπερκαλίου 2. με' τοῦ ἡν-
 ὁσιον.

7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν : Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ :

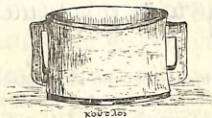
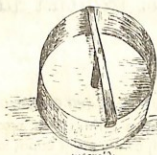
ἡ δὲ ἀποστολή ἐστὶν ἐκ τῆς ἀποστολῆς τοῦ κυρίου
ἐκ τῆς ἀποστολῆς τοῦ κυρίου

8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὁκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).

ἔλκωνι ὅταν
λαμβάνει καὶ ἐκβάλλει τὸ 1/2 τοῦ παρῶν. Μοτερὴ
ἔχον τὸ κοιλόν = 20 βιαδεῖς ἢ κοιλῆμι.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιατικό,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἐλκωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρο των δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) τὰ παπαδιατικό, ἀγροφυλακιάτικο,
γυφτιάτικο, ἐλκωνιάτικο.
κοιλόν = 20 βιαδεῖς.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν, τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) ἀποθηκεύετο ἐν τῇ ἀμφορίᾳ καὶ
ἐν ἐκ' οὐκ ἐν τῷ γεωργίῳ ἐνδριβύμενα.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον; Ἀπεθνήσκουσιν εἰς τὸν ἀν-
ρώνα τοῦ χειρῶν, ὅπου ἐδρίκειτο ἡ γηβὴν τοῦ
οὐρανοῦ, ἔνθα καὶ ὁ θεαυλὸς τοῦ γένου.

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα;...

καὶ μετὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ καὶ
μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ;...

ἢ ἡ πρὸ τοῦ θερισμοῦ ἢ μετὰ τὸν ἀλώνισμα γίνεται

διαλογὴ οἱ χειρῶν ἐν τῇ οὐρανῷ καὶ μετὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ

ὅχι θρῆνοι καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ θερισμοῦ εἰς τὸ εἰκονοστάσιον.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς; ποῦ φυλάσσεται.

πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;...

Διὰ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ

καρπῶν καὶ διὰ τὴν εὐχὴν τοῦ εὐλογημένου ὁ νέος σπόρος

τοῦ Θεοῦ θησαυρὸν τοῦ φθινοπώρου.

Δ. ΕΠΙΣΤΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀνάμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 'Ιουνίου (Κληδόνου), 'Αποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ 'Ιούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

ἢ ἐλαμβάνει παραμύθητον χώραν τοῦ ἔθιμον τοῦ
πυρῶς μετὰ τὸ Πάσχα.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος;

Εἰς τὴν ἀνατολικήν πλευράν τοῦ προαυτοῦ
χώρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ (Μνηστερίου τοῦ χωρίου),
καθὼς ἐν ταῖς ἐξελίξεσι τοῦ χρόνου.

Χριστὸς Χνέσση - 30 - Ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ
μετὰ τὸ 19 Ἀπρ.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Φ. α ν ο ς

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ηλικιωμένοι, ποιος άλλος;....

Τα παιδιά

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ την πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος;

Άνδρες, γυναίκες και παιδιά, ουνήθως

οί νεοί... συλλέγουν κούς δαίμονους ἐν μέδρῳ καὶ μενόν.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε-λεπτομερώς)

οί δαίμονες, μέδρες, συλλέγονται εἰς τὴν ἀνατομικὴν

πλευρὰν τοῦ σώματος, ἐν ταῖς ἐκταταῖς καὶ ἐνταῖς δαίνοισι

ἐκείνῳ αἰετῇ ἀπὸ τῶν ἀνατομικῶν ἀπὸ τῶν ἐκτατῶν

παιδῶν τῶν ὡρῶν τοῦ σώματος τῶν <<Χρυσῶν Ἀνέδων>>

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τοῦτον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Ἐκείνῳ <<Τῇ καὶ Βασιλεῦσι>>, <<ἀρχιδωτῆρας>>

οἱ δὲ δηλοφοροῦντες ἔρριπον τυφεικίαις (κουμπουριέ)

ἤλεγον δὲ ὅταν ὁ μακρὸς ἢ ἡ ἐλάττω τοῦ φανὸς ὑψώ-

ντο καὶ ὡθεῖται πρὸς τὸν οὐρανὸν εἰρήνην δα καί μενόν

2) Πηδηματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Ἐῖτα ἔχοντες τὴν πρὸς τοῦ φανὸς μέχρι πρῶτης ἀπαντες ὅσοι οἱ χρυσίανοι.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Τὴν κων. ἐκ νεύρων θαμνῶν καὶ δέν. ἔχον
δέν. θαμνῶν ἀπλῶς ξύλα, ἀλλὰ θαμνούς
νεύρων.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

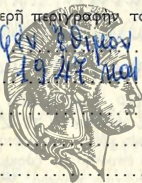
ἸΟΥΔΑ

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Τὸ περιγράβει ἔθιμον ἔχον ναυπηγία
ἀπὸ τοῦ ἔτους 1947 καὶ ἔνευθεν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΞΕΔΩ ΑΙ ΓΙΩΤΑΡΕΣΙΑΣ
X!

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Βραχμαναῖν - Εὐρυγαντας

Α'. ΓΕΝΙΚΑ

Ο ὁ τόπος μας εἶν' οὐρεῖνός κ' ἄγουνος. Μπρουστά ἀπ' τοῦ 1920 ἡ γουή μας ἦταν ἐκληρή, ἀλλὰ κι' ὑπὲρ ἀπ' τοῦ 1920 μέχρι καὶ τοῦ 1950 λίγου ἀλλαξί ἡ γουή μας.

Τοῦ χουριό μας εἶχε μὲχρι μιχαῖμ ἔκταξ' γ' αὐτό λέχιτι καὶ μιχαῖλα βραχμαναῖ. Οἱ πατέρις μας μὲς ἔλεχαν πως εἶχε δαδὸ καὶ χιμαῖδς κατοίκους καὶ ἐκεῖς τέσσερις ἱκκησιές, σήμερὰ δὲ βρίσκονται μοναχαί ἔξι καὶ καλίστα τρεῖς ἀπ' αὐτές ἔχουν θυγαντινές εἰκόνις καὶ πολλὰς τοιχουγραφίās, μένου π' κουντεῖου νὰ καταστραφοῦν γιατί εἰμαστὶ φτουχοί καὶ δὲν ἔχομε νὰ τὸς συντηρήσομε.

Σὶ τούτουν τούν τόπου γούεαμι μὶ τν' κτηνουτρουφία, τ' γιουρχία καὶ τ' ζινουδῶλεια. Τὰ χουράφια μας ἦταν πολλὰ μπρουστά ἀπ' τοῦ 1920, γιατί ἀπ' αὐτὰ γούεαμι, τῆρα τ' ἀπαράτῶαμι καὶ μέναμι κα-

ναχά ἱμεῖς οἱ παλιανοί, οἱ γέροντες· οἱ νέοι πᾶν ἔς
 πόλεις κί στοῦ ξουτινικό. Ἔτσι τὰ χουράφια μας
 θήμαρ εἶν' λιγώτερα πούχ' ἰχά, τοῦ δέ ἀγέρ' τ'
 δοχουράχουμ ἔτ' μου.

Τὰ πρῶτα μας βουνοκοῦσαν στοῦ Κοινουτικῶ μέρους, αὐ-
 ρα π' ἴες βουνοῦν' κί στα παρατόμενα τὰ χουρά-
 φια. Εἶχαμ κί ἔχουμ ἀνόμα κί ἰθαδία π' κόναμ
 χουρτάρι, τοῦ ξηραῖναμ στοῦν ἡλίου, τοῦ βόζαμ
 εἰν ἀχρῶνα ἢ τοῦ γκίναμ ἀχρῶνιές κί μ' αὐτό
 ταῦταμ τὰ πρῶτα, μηλάρια, γιλάδια κί γίδια τοῦ χα-
 μένα π' ὄρχει πούχ' ἰχά χιόνια. Τίτος ἀπ' τοῦ χουρ-
 τάρ' αὐτό εἶχαμ κί τριγύχ' ἰχά ἰλαχίετα, γιὰ
 τὰ χουράφια μας τὰ θέρναμ' ἐτιδρι, καχαμπόκι,
 κριθάρ', ρόβ', φαβόρια κί φακή γιὰ νά φρεῖουμ.
 Χουράφια εἶχαν κί τὰ μοναστήρια κί τὰ νο-
 κιατ' δίμας τ'ς χουριάτις οἱ ἰνυχησιασινές ἱπι-
 τρουπές, ὥσπου τοῦ 1955 τὰ πούλεαν τ'ς χουρια-
 νοῦς ἀπ' ἀνάρη γιὰ νά φηιάσουν τ'ς ἰνυχηβίς π'
 τ'ς εἶχι χαλάε' οὐ καταραμένους οὐ ἀνταρτεν-
 πόλιμους.

Κασένας ἔχει τὰ χουράφιατ' χαίρια κι μαυρὰ
τόνα μὴ τ' ἄλλου. Για νὰ μπορεῖ νὰ οὐρῶν'
μὴ νὰ θηρῶν' τὰ χουράφια τ' καλύτιρα κἀνει
Κουρηγιά μὴ τὸν γείτονά τ' κι' ἔσ' ἡ' λές τὰ
σπέρνουν' μὴ τ' βερά.

Οἱ πατράδης μας ἰδῶ, Ἰδουαλι, ὅταν παντρέ-
χουν τὰ πιδιά τ'ς μοιράζ'ν τὰ χουράφια οὐλα
γὶ μινάδια κι' ἔτσι ξέρον τοῦ μαθῆνα τοῦ χου-
ράφ' τ'. Ὅμως οἱ πατράς μὴ τοῦ μικρότερου
τοῦ πιδι κρατοῦν ὅσο μαγιάλα κι' πουλλές βουχές
βαλάνουντα μ' αὐτὴ τ' μοιρά. Σήμερα ὅμως
δὲν γίνιτι αὐτό γιατί τὰ πρῶτότιρα πιδιά πᾶν'
ἐ' ἄλλα γόνιμα κέρη κι' ἔσ' ἡ' λές, Ἰδουαλι,
τ' ἀπαράτ'ν οὐλα κι' δὲν χρειάζιτι μοιράν.

Ἡ φτώχεια μας κἀν' ἰδῶ γὶ τούτουν τοῦν τόπου
νὰ λαίνουμι μὴ τὸν γιουργό κι' τὸν κτηνοτρό-
φου. Μιρικοί δέ εἰν' καθ' αὐτοῦ κτηνοτρόφοι
παλιότερα μὴ πιντακόγια μέχρι τρεῖς χιζιδίς
πρότα σήμερα μὴ πινήντα μέχρι οὐχτακόγια.
Τέτοιοι τσιγικαδῖς ἦταν μὴ εἰν' οἱ μαλακοὺ'

δεις, οἱ Ἀλιζαίοι καὶ οἱ Ἀργυραίοι.

Ἀνδρὴν καὶ οἱ μαραῖμοι, οἱ εἰδυροῦχοι (χούφτοι)
 χτίστis, τσαρχάρδis, ράβτis ξιαναν
 καὶ τοῦν χιουρχό, εἶχαν καὶ λίγα πρότα καὶ χίδια
 να παύρ'ν τοῦ τυράικ' τ'ς, τοῦ βούτυρου, τοῦ γα-
 λα, τοῦ μαχρί' να γράτ'ν καὶ κανένα να τρώει
 καὶ σκουχένεια.

Τὰ χουράφια μας τὰ οὐρχιόναμα καναχοί μας, χούρ-
 να βάνομα ἰρχαίς, τὰ σπάρναμα καὶ μαρβόναμα
 τοῦν καρπὸ χιανὶ εἶχαμα βαμχαίς, χιανουττα-
 ῖα ποχα, καὶ δὲν εἴχαμε να πληρώσομα καὶ ἰρ-
 χαίς. Οὐ καντίρους τ' χούρτο μας ἔπινε ἰρ-
 χαίς καὶ τ'ς πληρῶνε καὶ εἶδους, καὶ τυρὶ, σπάρ'
 καναρηδύ, καὶ ἀχῶι

Ἰπειδὴ δὲν μπορούσαμε να πληρώσομα ἀπ' τ' γουρχία
 καὶ εἶν κτηνοντροφία, γι' αὐτὸ τυχαίναμα' στα
 ξένα καὶ δουλειά. Τοῦ φθινόπωρου καὶ ἱλιές, καὶ
 ζηριπώματα - ζηριπώματα τοῦ χ'μῶνα, τοῦ κα-
 λουαφ' στα δέρ'μα

— Τὰ χουράφια μας ἴδιω ἱμεῖς τὰ μορβάρμα καὶ

κουπριά απ' τα χίδια, τα πρόβα, τα χιλάδια κι
τα μήλαρια. Ξιχουρέτά δέ ες καρνές ρίχναμι
κουπριά απ' τ'ς κότεις, π' είν' τού μαχύτερου
λίπαμμα, δάδιαμι, για τ'ς καρνές.

Ύστερα απ' τού 1955 ρίχναμι κι λιποδάμα π'
παίρναμι απ' τ'ν Τράνηγα 'ν' Αχρωτική, αλλά
τού ψουμί ξιανότε' κι τα χουράφια αδυνάτ'
σαν απ' αυτά τα λιποδάμα κι ού κόβρους τώ-
ρα π' τρώει αβήν τ' φαρίνα, τού μαδαρίου τού
ψουμί, έρπονεταιίν' κι ηλάθει ες χιανούς.
Καίνα εφώς τα χρόνια π' τρώγαμι μπουμποτά
απου μαχαμπόκι ψάρι, έχ' εμάσταν χιροί,
ούτ' έστουμαχ' μας πόναι, ούτ' ιμφάλι.

Δέν είν' καλό τα λιποδάμα, δάδιαμι, ες
δινόνν πουλι καρπό, αώτ'ς είν' έχυρου, ντίη!!

- Τα κτήματα τα ορχόμενα μέχρι τού 1950 μί
ξ'λαχित्र. Απ' τού 50 κι δωδε πήραμι κι
'μεις ειδικά χιτρον δίφτιρου π' μας τ'άδουνι
η Γιουργιμή Αντιρρία Εύρυτανιας.

Τα ξ'λαχित्र τα βιάνναμι μαναχοί μας.

Κόβαρι απ' τὸς λόγγου εἰδικὸ ξύλου, γρηιστὸ μὲ
 μαλιστα προτιμοῦσαμ εἰρημὸ γιὰ ν' ἀσπείρη πρὸ-
 σότιρου. Τὰ ὀνιά ὅμως τὰ φηιδναμ στὸς γύφ-
 του ἀφὸς τ' παῖναμ τοῦ δίδυρου ἢ τ' αὐτοῦρα-
 γαρμ απ' τ' καρδύτσα ἢ απ' τοῦ καρπηνῆσι.
 ὅταν εἰνουνταν, χάλαμ, τοῦ νῆι τοῦ παῖδνα-
 μ στὸς γύφτου τ' χουριστὸς μασ κί τοῦ τειχινώ-
 ναμ. Ἄμα χάλαμ τ' ἀλέτρι μασ στὸς χουράφ'
 εἴχαμ μαρὶ μασ ἰργαλαῖα κί τοῦ φηιδναμ, ὅ-
 πως σκυποδρι, γιμπαδρι, ἀρνάρι, ἀρῖδα, ζλουδρι...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ ξιλένια ἀλέτρια τὰ εἴχαμ ἔσαν σφργώναμ τὰ
 χουράφια μασ μ' τὰ βόδια δηλαδὴ μέχρι τοῦ 1950.

Ἄντσιρα απ' τοῦ 1950 πέραμ εἰδυράλιτρα καὶ κάνα-
 μ τὰ χουράφια μασ' εἰς αὐτὰ φένομ μιλάρια μ' ἔχι
 βόδια ἢ ἀχιλάδεις ἄπους παλιότιρα.

Τὰ βόδια τὰ φῆαμ ἔτε' :

βάζαμ τ' ἀλέτρι στὸς χουράφι' ὅστιρα παίρναμ τὰ
 βόδια, π' τ' εἴχαμ διμένα απ' τὰ μέρατα μὲ τοῦ
 ἴδιου τοῦ σκνί, κί τὰ φέρναμ διηγα, μουντα,

στ' ἀλότηρι ἔπειτα παίρναμι τὸ γ' ὅ τοῦν βάρη
 ἐπ' αὐτοῦ ἀπ' τοῦ σταυθάρη, τοῦν δένναμι μί τ' αὖ λου-
 ριά, ἔπειτα δένναμι μί τ' αὖ γυῖλις μί τ' αὖ γυρῶνα
 ἔπειτα παίρναμι ν' τριχιά π' τὰ χαμὶ διμέννα ἀπ'
 τὰ κέρατα τῆ δένναμι στ' λαβὴ ἀπ' τ' ἀλότηρι καὶ
 μί μὲν λούρα ἀπὸς φηλιά ἢ κρανιά τὰ κτυ-
 ποῦσαμι μ' αὐτὰ ἐνὺρνασιν κουνιά τ' αὖ ἀλότηρι
 μ' ὄρχονταν τὸ χουράφι.

Τὰ μυχάρια ὅμως τὰ γυῖλια ἀλλίως στοὶ βιδι-
 ράλιτρον. ἔχουμι τ' αὖ λουρῶνα π' τ' αὖ πινναμι στοὶ
 λυρῶ τὰ μυχάρια, ὅπου δένουσι ἀλότης μί
 αὐτὲς εἰν' διμένες πῖδον μί τ' αὖ τραχιχτά.

Αὐτὰ εἰν' τρία' δύο μυρὰ καὶ ἓνα μυχάρη.
 Τὸ καὶ μὲν μυρὰ εἰν' γιὰ ἓνα μυχάρη καὶ ὅτε
 στοὶ βιδιρῶλιτρον ἔχουμι δύο μυχάρια.

Στα μυχάρια ἔχουμι μί καπίστρια ἀπ' τὰ οὐ-
 ποῖα δένουμι τ' αὖ τριχιά, τ' αὖ γέρνουμι πῖδον στ'
 χειρουλαβὴ τ' αὖ δένουμι πῖδα μί μ' αὐτὴ οὐδηνό-
 μι τὰ μυχάρια στοὶ χουράφι.

Ἀλλὰ ἐρῶ λοιπὸν οὐδ' αὖτις γιὰ ὄρχημα συνει-

πιριφρείταιως, ὅπως χέν' αἰ εἰ γηουπόνου
 Μιτ' εἰδὼς ὁμοῦ εἰ ἀβλαβὲς γίνουσαν αἰ
 μίλα ἀνδρ' εἰτ' ὅτ' ἄλλη, τὸ δὲ χουράκι καὶ χούρ-
 γαν εἰ βουρῖες, δὲ ἀπὸ αὐτὰ ἦσαν πλάττα
 τὰ κεράσι μίτ' εἰδὼς. οἱ γινώσκοντες ἔρασαν
 χουρῖνους ἀρχαῖα ἰμεῖνα καὶ χρόνια χιτῆ ἦσαν
 ἀκακρά.

Γινώσκοντες καὶ χουράκι καὶ εἰδὼς τ' ὁργί-
 ναν μίλα βουρά τὸν Νουμέριον αἰ εἰδὼς
 τοῦ βουράκι. Γινώσκοντες καὶ μαγαρνῶν
 αἰ εἰδὼς καὶ ἀκακρά καὶ ἀκακρά αἰ εἰδὼς
 ἦσαν αἰ εἰδὼς διδόντες. Ποτέ δὲ ἀνδρῶν καὶ χου-
 ράκι καὶ ἀκακρά αἰ εἰδὼς, μόνον ἢ ἀλλὰ ἦσαν
 τ' ὁργί: ἔρασαν μαγαρνῶν, τ' ὁργί εἰδὼς.
 Οὐ βουρῖες ὁμοῦ ἦσαν διακημένους, προνοούμενους,
 βουρῖ-βουρῖ, αἰ γινώσκοντες καὶ χουράκι καὶ
 γινώσκοντες.

Ἄρασαν τ' ὁργί καὶ τοῦ ὁργί καὶ ἀκακρά
 ἦσαν τ' ὁργί. ἔρασαν ἕνα δ' ὁργί καὶ γινώσκοντες
 ὁργί εἰδὼς ἀκακρά αἰ εἰδὼς αἰ μίτ' εἰδὼς διδόντες

σπέρναμι, ἐνὶ μὲν τοῦ φερβὶ ἀντάραγμα τοῦ δέσμου.
 Σμάδινει τὸν τόπον τ' χουραφίος μὲν ἐρρύνει
 τοῦ σπέρου, γὰρ νὰ μὲν ξαναρίξῃ παρὶς αὐτῆς
 δαυὶ τοῦ σπέρου.

Τ'ς ἀνδρὶς τ' χουραφίος ἠ' δὲν μὲν ὄρζαν νὰ εἰς
 κάρμον μὲν λάρτερ. τ'ς ἐβερνταν οἱ γυναῖκες μὲν
 τὸς τσαπὶ. - Τ' δὲν αὐτὸν αὐτὸν τὸς μέρους
 αὐτοῦ. Ἄμα τ' ἀνδρὶ γερμὴ μὲν λάρτερ αὐτῆς
 τ'ς τότε αἶχαμ μὲν ξύσρα ἀπὸ ξύλου φρεῖξ-
 μένη αὐτῆς τοῦ κελάρ' γαμ.

ἈΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 τὰ πρῶτα χουραφίος μὲν τὰ πούτ' γαμ μὲν
 νερὸ ἀπὸς πύρρ τ' τούτ' γαμ μὲν αὐτῆς
 οἱ μὲν αὐτῆς οἱ χουριανοὶ αὐτῆς τὰ πούτ' γαμ μὲν ἀρ-
 δὶς. Ἀὐτὰ τὰ χουραφίος τὰ γὰρ πούτ' γαμ.

Τὰ πούτ' γαμ τὰ σπέρναμι φασούλια αὐτῆς καγαμὸν.
 καὶ πρῶτα φασούλια. Ὁρχνάναμι πρῶτα
 τοῦ χουραφίος καὶ ὕδρα τοῦ σπέρου μὲν τὰ τσαπὶ
 αὐτῆς τοῦ κελάρ' γαμ τὸς χῶμα. ἔτσι τοῦ κελάρ' γαμ
 αὐτῆς τῶρα. Ἄμα τὰ ἐβερνταν αὐτῆς ἕνα δραγμὴ
 αὐτῆς μὲν γοῦρα αὐτῆς οἱ γυναῖκες ἀπὸς κουνά

ἔρχαν παντί ὡς ἔστι φασούλια οἱ καὶ τοὶ γούρνα
 τὰ εὐεπώσαν μὴ ἐν τσαπούλα (μυρὸ τσαμὶ)
 καὶ ἔρχαν ἀπὸ πᾶν καὶ λίγη κουπριά. Μιτὰ ἀποῦ
 ἕνα μῆνα περίπου, ὅταν εἴν καρή καὶ χροινιά
 καὶ παρπῶν ἄμα εἴν ἀόχηρη, μπαλάνουν τὰ
 φῶτρα, βγάλουν φύλλια καὶ λουράνουν, τότε τὰ
 διακρίνουν καὶ μπήνουν καὶ λούρα, φασόλια-
 ρα, π' τὰ λούβουν ἀπὸ πλατάνια γιὰ νὰ μα-
 ρεύουν οἱ φασόλιες, καὶ λούβουν καὶ νὰ βγά-
 λουν πουργὰ φασόλια. ἕκτο καὶ τοὺς κα-
 χαρινόει καὶ αὐτὸ τὰ διακρίνουν καὶ τὰ κρι-
 νουμὶ γὰ νὰ μαρῶν πουργὴ καὶ καὶ καρ-
 πῶ. Τὰ φασόλια μας, Ἀδελφοί, οἱ πατάει,
 τοὺς καχαρινόει καὶ ὅλα ὅσα παρῶν
 οὐ τόπους καὶ εἴν πουργὴ νόστιμα, γιὰ
 μπαλάνουν μὴ κουπριά ἀπὸ τὰ γῶα μας.
 Τ'ς πατάει τ'ς φτενόμεν τοὺς μάη καὶ τ'ς
 μαρῶν τοὺν Τρυπτή.
 Γιὰ τὰ γῶα μας σπέρνουν καὶ τρυφύλλια, καὶ
 ρόβια γιὰ νὰ τὰ τείνουν τοὺς χῆμνα.

Παλιότερα τὰ περιβόλλια μας κρηδεύον, δύναν-
 χαν ἴσως καὶ δεκάα χρόνια, γὰρ οὐκ ἐπό-
 ρους ἦσαν ἀπὸ τῶν εἰς χρόνια περιβόλλ. 1
 Σήμερα τὰ περιβόλλια μας δὲν κρατῶν
 ὅτε τρία χρόνια. Φταίει οὐκ ἐπόρους, πεν-
 τ' ἔσαν καὶ αὐτὰ.

Ἰμεῖνα τὰ χρόνια, ἔδωκαί μοι, οὐκ κέκοιτος
 δὲν κινήσῃ τοῦ λιπτό, τοῦ χρήμα' καὶ ν' ἔκω-
 νήσ' δὲν ἦσαν ἰμεῖνους π' ὅχι πούχρη λι-
 πτό ἀλλὰ ἰμεῖνους π' δὲν π' ὅχι τίπονα
 ἀπ' τοῦ ἐπ' αὐτῶν, πούχρη γὰρ τὰ ἐπ' αὐτῶν
 καὶ τὰ βαρέλια. ἦσαν ἐνὶ Θεοῦ καὶ οὐλοῦ
 τοῦ χοῦρο μας. μούχου βόλαι ἀπὸ μαγνητικῆς
 ἀρχοντιᾶ καὶ ἀδελφουδύνῃ. Τώρα παῖς οὐ
 κέκοιτος χαλαρῶ, κινήσῃ τοῦ χρήμα, ἐρῶσι
 ἀπ' τοῦ δρόμου τ' Θεοῦ, γὰρ π' οὐκ ἔρανηκίτις
 ἐπ' ἐρῶσι, καὶ πῆρι π' χάρι' καὶ ν' ἐνὶ
 οὐκ ἐνὶ τοῦ κέκοιτος. Ἰμεῖς κρατῶν λι-
 πτό' ἴδω δὲ χοῦρα, ἰνὼ σ' οὐκ ἐπ' αὐτῶν
 τὰ μούχου ἀέρα.

Β' ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Τοῦ χουριό μας, Σάουαμ, εἰν' οὐρεῖντό μί
 καὶ βουδρία μας γίνουνοι για θέρου τούν
 * Ἀλουνδρ' (Γιούλιος). Μόλις δοῦμι τὰ βου-
 χνα νὰ καταμυτρινίσουν μί νὰ γυρίσουν οἱ
 ψαῖς για κατ' εἶν νὰ προυβῶνάν τότε
 καταλαβαίνουμι πῶς ἤρδι ἡ ὕρα νὰ καὶ θιρί-
 βουμι. Ἀπ' τοῦ βραδ' ἱτοιμάγαμι τὰ δριπάνια
 μας, ἀνδρῖς-γυναῖκῖς, μί τὴν ἄλλη μέρα χα-
 ραῖλια παίρναμι τοῦ θέρου καὶ καὶ χουράφια μας
 εἶν καὶ θιρίγαμι τὰ μετωρεῖνα χρυσὰ στα-
 χνα. Τὴν μέρα εἰν' ἐπικνεῖς στοῦ χουριό δέν
 εἰρίκεις πανέναν στοῦ σπῖτ', σχιδόν σόλοι
 εἰμασταν στο χουράφια, γαστὶ ἡ χαρά μας ἦταν
 μεγάλη καὶ τούν πλοῖσιον μί μαδαρό μαρπό
 τούν χουραφιών μας. Ἀκόμα μί οἱ γέρ'
 μ' αὐτοὶ ἐρχούνταν στοῦ θέρου ὄχι για
 νὰ θιρίσ'νι ἀλλὰ νὰ διατάξ'νι μί νὰ χαρῶν
 Πραγματικῶς, βουσεό παν'γύρ'. !
 Κατ' εἰν' τοῦ δέντρον οἱ γυναῖκῖς ἐφικιαναν

κούινς μί τριχιές αὐ' αὐεῖ κοιμήσαν τὰ μνηρὰ
 γινὰ νὰ θειρίζουν αὐτές. Ἰκεῖ ἔπαιον αὐοῦ τρα-
 βάς μί τοῦ ψουμί, τοῦ τὸ καλ' μί τὰ φασού-
 λια, τοῦ πιδάτου μί τὰ λάχανα-τὰ τσουκνήδια
 τὰ βραστά αὐ τὰ ζύλινα χλιαρὰ, Ἰκεῖ αὐ
 τ' αὐαί ἡ ἡ β' τσεῖλα μί τοῦ κρούσταλλου νιρό.
 Ἀρχίζαμι προυνῖ, μπουνόρα γατὶ ἀρχότιρα
 τὰ σταχὺα τρίβουνταν αὐ ἐπιφταν στοῦ χα-
 ράβ'. Γινὰ νὰ μὴν κουράζονται, ἀπουσταίνουσι,
 οἱ ἄντρες ἔβουναν στ' ἐμεῖ ἕνα φουνάρ' φινια-
 μένου ἀπὸν μαλλινὸν ρούχου. οἱ γυναικίς
 νὰ μὴν τ'ς καὶ ἡ σὺ ἄλλους ἔδιναν στοῦ μι-
 φάχ' τ'ς μαντήλια φλώρα (ἄσπρα-λευκά) αὐ
 στοὺ χέρια τ'ς φόραχαν χαλαρμένα λευκά
 ἀπὸν τοῦ ραπία (καλτσες) γινὰ νὰ προυνέλιν
 τὰ χέρια τ'ς στοὺ πουνδάρια τ'ς εἶχαν τοῦ
 ραπία μαρξίνα αὐ φόραχαν μαυρὰ φ' στανία
 μαρξίνα, ντόπια π' τὰ φέκιαναν στοῦν ἀρχαεῖ.
 Οὐ θέρουσ ἀρχίζι μί τοῦ σταυροῦ μας αὐ μ'
 αὐτὸν τιχεῖουνι. Τότι ἀρχίζαν νὰ θειρίζουν

διμάτια τὰ σταχνα ἦσαν οὐρα λευκο
 μίλια περιὰ. Τὰ διμάτια τὰ φαριγγώνου-
 νταν οἱ γυναῖκες μὲ τριχιές μὲ τὰ πᾶσαι
 κουνιά στ' ἀλιόν τοῦ χουριού ἢ τ' μαχαρά
 ἢ στοῦ παπαδό μου αὐτὸ καὶ τὰ φιλάντα
 με θυμονιές μὲ τὰ σταχνα διὰ μέγα.
 οὐχ' αὖτις ἢ δ' λεία, δάκαρι, γίνονταν
 μὲ χαρά, μὲ μέψ', μὲ τραχούδ', γιατί οἱ
 κόποι μας ἦταν ὑποχρημέν' αὐτὸ δὲν νοι-
 ωδαμὲ κούρατ' αὐτὸ σταμάτα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 Εἰπώσαμε σταχνα μὲ λόγους μαχαρά αὐτὸ φιλ-
 ἀναμὲ πλιχτό σταχρό μου ἀπ' τὸν ἴδιον
 τοῦ μεσμέρι αὐτὸ καὶ πᾶσαι τοῦ τραχούδ'
 τρεῖς παράδεις. Ἀλλὰ αὐτὸ ἦσαν θέρ' αὐτὸ
 τὰ κουρίτσια πῶχαν λυγερὴ φωνὴ μὲ ὄμο
 μαζί οἱ ἄλλ' θυρίσταδεις τραχούδακαρι αὐτὸ
 λινιόνταν οὐ κόπους. Τέτοια τραχούδια λέγα-
 με πούλα. Νὰ περὶ αὐτὰ: ἢ πέρ-
 δικα τοῦ πρώτου αὐτὸ μαχό τραχούδ', οὐ ἀν-
 τός, οὐ θέρους, οὐ ἀμαραντοὺς αὐτὸ ἄλλα.

1. Η Πέρδικα. —

- Πόθαν πέρδικα γραμμένη
κι ἦρδες τό πρῶτ' βρεγμένη.
- Ἦμωνα πέρα στα πλαῖτα
στὶς δροσιές καὶ στὰ χορτάρια.
- Τ' ἔτρωγες πέρα στα πλαῖτα
στὶς δροσιές καὶ στὰ χορτάρια;
- Ἐτρουχα τοῦ Μαν τριφύλλι
κι τὸν Ἀχουστο σταφύλι.
- Ἐτρουχα καὶ ἐνὰ χορτάρι
ποῦ βγαίνει τὸν Ἀλωνάρη
- Ἐτρωχα τὸ Μαν τό χῶμα
κι ἦμουν αὐτὴν στὸ σῶμα
- κι τὸν Ἀχουστο σταφύλι
κι ἦμουν αὐτὴν στὰ χεῖλι.

2. Ὁ Ἀντὸς. —

Ἦεναι ἀντὸς λαδοῦσανε
στὸν ἥλιο καὶ λιαζόσανε
καὶ μὲ τὸν ἥλιον νύχιατ' μάχωνε

- νύχια μου και νυχάλια μου
και νυχιοποδαρλεια μου
- την πέρδικα που παιδαστε
να μην την ξαπορευετε.
Θε να μη βαλω στο υλουι
να μου λαλη καθε πρωι
να λαλη όταν ζημερώνη
την αχατηρ να μερώνη.....

(Μη ληττα)

3. Σταλουν τα κεραμυδια σου. —

σταλουν τα κεραμυδια σου
μαυρα, γιατι αν τα κεραμυδια σου
σταλουν κι αν δεν σταλουνε
μες την καρδια με βεβαιουνη.

Για μια γετονοπούλα μου
λεσημους πύχει η καρδούλα μου.
Γετονοπούλα μου να ηγής
αν σερωτω και θα πής;

- Ποιός δένδρος λεσνει τον ανθό;

Στοιὰ καὶ τὸν μαγόν ὕγιό.

- Μυμήτωρ καὶ τὸν εὐνό

Λενίτωρ τὸν μαγόνε γυνό!

- Αὐτὲς οἱ χαρὲς μ' αὐτὰ τὰ κατὰ, δαδμαίε,
ἔφρχαν θήματα ἀπ' τοῦ χοιρίου μας. Δὲ
ἐπέρνομι τὰ χοιρίδια μας θήματα, γὰρ
τ' ἀλγύρ' τοῦ παίρνουμε ἔξω.

Ἰμεῖνα τὰ χρόνια τὰ παλαιὰ σὺ ἔπας βόη-
σαι τὸν ἄλλον εὐχόμενος τ' ὀλκίς.

Ὅς εἶχαν πολλὰ χοιρίδια μὴ δὲ μὴρχαν
τὰ τὰ θιρέθων ἐβάναν μὴ μὴρχαμάτων
ἱρχαίς, θιρέθαις, τ' ὀλκίαν μὴ τ' ὀλκίαν
πρήνονταν μὴ εἶδους.

Γ'. ΑΛΟΝΙΣΜΟΣ

Ἄστια ἀπ' τοῦ θέρου κοβαίχμα τὰ διμάτια
τ' εὐαρίου κοινὰ εὐ ἀλγόν, ἔπας τὰ φημι-
νομι θημενίς. Τὸ κοβαίχμα γίνονται
μὴ γνίτι μὴ τὰ μὴρχα τὰ τὰ τληνταῖα
ἰὼ παρτίστια γαρχχόνονται οἱ γυναικίς
μὴ τ' ὀλκίς τὰ διμάτια μὴ τὰ φημι-
νομι.

20.

ἀχίονι.

Τ' ἀχίονι μπουρὴ νὰ ᾔταν δισυττιὸς ἢ
τ' οὐνοκίθιός. Τ' ὀφθαλμοὶ οἱ ραχοῦχες
τ' ἀχίονα γὰρ νὰ εἶ παύνη σὺ δειράσαι
νὰ λιχνήγῃται μαρότερα μ' ἐβήμουα
τοῦ σιδαί'.

Στ' ἀχίονι ξέρεις νὰ παρουμε μεθόνα
θερά γὰρ ἀφάσαν ποῦλοι πού σθα-
μαὺ ν' ἀχονίεσσι. Ἰσχυρὸς ἦθις ν' ἀχίον
νῆβη μ' ἦταν αἰδεῖς τ' ἀχίον. ἔπαυρε
ἐνὰ σπῆματι βταρῖναι μὲ τοῦ ἔμνηξε σὺ
σπίουρο τ' ἀχονίου ἔπει αὐτὸς αἶχε
τ' θερά ν' ἀχονίδη. Μόλις τελεῖσσε
αὐτὸς πῆγινε ἄλλους μ' ἐβανι τοῦ
ῥθίου μ' ἔπει ἀχίον' γὰρ σῶλοι.

Τ' ἀχίον' εἶμα ἀρχίναγι τέλους Αχονα-
ριὸς μὲ τοῦ ἔμνα τ' Αχόβεου μὲ μῦθαι
μᾶχρι τέλους Αχόβεου.

Τ' ἀχίονα μας ἦταν μαχόμενα μὲ
πέτραις (πιτράχουνα). Πρὸτού νὰ ρίζοσι

τὰ διπλάσια εὖ ἀλῶνι ἔπρημι νὰ διορ-
 θώσωμι λήγῃ τ' ἀλῶνι πρὸ ἑταυ λήγου
 χαλασμένον. Γι' αὐτὸ οἱ θέντρεις ἔπρησαν
 τοῦ θέρει τ'ς, μὰνα τ'σανί μὴ πύχηναν
 νὰ φηιδῶσιν τ' ἀλῶνι. Ἀνταρὰ οὐ γυ-
 ναῖκεις ἔπρησαν γι' αὐτοῦσιν ἐς νοση-
 τ'ς ἀναμειλῶσιν μὴ χῶμα μὴ νιρὸ
 μὴ μ' αὐτὸ ἔχῃσαν τ'ς πλάκας τ' ἀλῶ-
 ντος εἰς χαράματα νὰ μὴ παλῖν
 χαμένον τοῦ θέρει.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 τ' ἀλῶνι γένου-γένου εἴχ' ἐπ' αὐτοῖς μὴ πύ-
 ρεις γὰρ νὰ μὴ πιτῶσιν ἐξου τὰς βεῖχας
 καὶ παλῖν χαμέναι.

Τοῦ ~~πρὸ~~ πρὸς ἑτοιμαζομένας καὶ
 ξιμύναχαμας ἀπ' τοῦ θέρει σκαρουντας
 μαρὶ μας δκούλια, φινάρια καὶ τὰ μαχα-
 ρία μας (δυνό) ἢ καὶ (εἴτα) γὰρ μὴ
 αὐτὰ θ' ἀλῶν' ἴσῃ τοῦ θέρει.

Παλιότερα μέχρι καὶ τοῦ 1930 ἀλῶν'
 ἴσῃ μὴ τὰ βόδια π' ὄδωσαν τοῦ διπλάσι.

Αὐτὸς τοῦ διμυρῶν' ἵκτον φραγμένον ἀποῦ
 δυὸ πρῶτα μὴ κοινὰ βασιδία δυνάμ' ἐπὶ
 οὐτοῖα εἴχαμ' ἐκτὶς κοινὰς ἐστὶν
 ναρόντες γὰρ νὰ ἐλθὺν τοῦ ἐπὶ.

Ἀρχαῖα ἀνελ' γὰρ ἐστὶν ναρόντες ἔβα-
 νὰ κοινὰ ἐκτὶς. Τὰ πρῶτα παρὰ
 χρόνα καὶ διμυρῶν' ἔκτὶς παρὰ
 ναροῖ μὴ ἀρχαῖα ἔκτὶς γὰρ ἀν'
 τὸ μὴ.

Ἀποῦ πρῶτα, λοιπὸν, ἐπὶ ἀνὸν μὴ οὐκ
 καὶ παρὰ ἐκτὶς καὶ οὐκ ἀνὸν γὰρ
 γὰρ νὰ γινώσκων' καὶ ἐπὶ οὐκ ἀνὸν
 τὸ δυνάμ' ἀνὸν ἐκτὶς. Ἀνὸν πρῶτα
 καὶ διμυρῶν' καὶ ἐκτὶς ἐπὶ ἀνὸν μὴ
 ἐκτὶς καὶ ἐπὶ οὐκ ἀνὸν (ἀνὸν ἐκτὶς)
 καὶ καὶ ἐκτὶς ἐπὶ οὐκ ἀνὸν ἐκτὶς καὶ ἐκ-
 τὶς νὰ ἐπὶ ἀνὸν γὰρ νὰ καὶ παρὰ
 ἐκτὶς καὶ ἐκτὶς ἀνὸν ἐκτὶς καὶ ἐκ-
 τὶς ἐκτὶς.

Ἀνὸν ἐκτὶς καὶ ἐκτὶς ἀνὸν καὶ ἐκ-
 τὶς.

για τα δέντρα με φηλαίες με συνέχαι
οι θ' αέρες ινώνουνταν με τ' αριχιά πούτων
διμένη βροί βρύουρον. Άπειρα έπιναν ος
αλουνιούς π' έρχα ήτος μαρτείου, χτί-
σαι τα γρά με αυτά έφιναν γόρου πατα-
νας με κριβούντας τα βλαχνα, έδου π' ήγχο-
νταν βροί βρύουρον, δούτι γίνουσαν αλλα-
γη. ---

Μόλις έβερουνι γήγει το αέριον τότε οι
γυναίκες με οι άντρες έπιναν τα θλιόβια
και γυρταζαν μαχα ούχα και σταχνα για να
αριφτούν μαχα και να μην μείνουν ευχίβια
(άκουβα σταχνα). οι γυναίκες είχαν φο-
μάρις, θυούρις, άπου μινταίς (αγαθιά)
έλάτου με ευοήτησαν το αέριον γόρου-γό-
ρου να μη χύνι τι έξου ος καρτός.
Στο αέριον έλιχαμεν με φαχούδια
δούτος το παρακατ' :

Στρουμπούλω. —

Στρουμπούλου μου οτ' αέρινα βου

κι ἔξου θεά περιβόλια σου.

Στρουμπόλου μου θείν πιθαι σου
ποιός ἦρθε ἐπιδίς θεό βπύει σου.

Στρουμπόλουμ' ποῦν' ἡ μεθύνα σου
τὸ ποῦναι λιὸ πατέρας σου.

Ὁ μεθύναμ' παθεῖ θείν ἐνεργηθῶ
ὁ πατέρας μου θεά μαχαριά.

Τὰ δύο ἀδέρφια μου βχοχέω
να μαθουν τὸν λαοχειριάμ.

Μόλις βχέπαμ πως τ' ἀχρὸν ἔστρου
ποῦν' τοῦ πια οὐ μαχαριάς αἰχί πῶ

οὔλους, εἰχί ἐριφρὴν κατὼτε βχάναμ
κατὼτε ἀπ' τ' ἀχρὸν' ἀνταρα παρναμ

Τὰ δύοβλια κι βχάναμ κι προβουχί τοῦ
χοντράχρου πρῶτα. Ἄστὲ πῶσαναν οἱ

χοντῶνις δι' μιχαλά βασιλεία βρεαχμένα
μηρόχερα ἀπὸς τβιέβλια κι τὸν λευδα-

λασαν, ἐπ' ἀχρῶνις γατρουνί τοῦν γῶ
κι τὸν χ' μεθνα. Τ' ἀχρὸν ποῦμενε

τοῦ ποῦν' ψ'λό ἀχρὸν κι τὸν μαρπὸ

τοῦ μάγοναμαν βουρό στοῦ βερίουρον
 μὴ ῥέξαμαν μῆχό (μάλαμα).

Ἄλλ' δὲν εἶχαν οὐματα' ἦν ἔβαναν ἀλίου
 νισαδῖς μὴ τ' ἡλφούνταν ἀλίουβόκο.
 Τ' ἄκουοι οὐμαδῖς μῆνα οὐμα (1/20).

Ἄκουα, δαμακίμ', ἀρχίναγαμαν τοῦ
 λήχημα. Ἀφὸς τοῦ μάγοναμαν οὐλον
 αὐτό (μῆχό) στοῦ βερίουρον ἔβαναν

ἕνα δ' αὐτὸν ἢ ἄλλου βρεσθ' ἐπὶ κορυφῇ
 γὰρ νὰ ζιχουρίτη οὐ καρπὸς ἀπ' ἡλίου
 ροῦ. Παιρναμ εἰς τρεῖς ἀντρίς καὶ ζῆ-
 νια δ' αὐτὸν μὴ βεβαναν μ' αὐτὰ

βιασθῇ τοῦ κ' λήχου μὴ τὸν καρπὸν.

Τοῦ ψλάχουρον τ' ὅπινε οὐ αἶρας κατὰ
 τ' ἡμῖνα κηρί μὴ οὐ καρπὸς ἔπιφρε
 κατ'. Αὐτὸ γίνοντα συνιχῶς ὥσπου ζι-
 χωρ' ἔε τ' ἄχουρον τοῦ ψλό ἀπ' τὸν καρ-
 πόν. Ἔτε' τὸν μῆχό τὸν ἔβαναν
 βι βαλμα βελλῖνα ἢ βελίλια μὴ τὸν
 πηλῖναμαν ἐν' ἀχρῶνα. Τοῦ σταρ'

ὅμους ἠ' ὄμεινι δὲν ἦσαν παδαρό.
 Εἴχι ψάνις, βεάχνα ἀερίβα π' ἐάχι-
 χαμ πατβιοῦλες. Αὐτέες οἱ πατβιοῦ-
 ρες ἔμειναν ἀπ' πάν' ἀπ' τοῦ βουρό
 τ' βιταριού μὲ οἱ γυναῖκες μὲ τ'ς
 βουλιάρηδες τ'ς βάρουναν ἔλαφρα μὲ
 τ'ς μάγιναν. Ἀλλὰ μὲ παρὶ τοῦ βειδρ'
 δὲν ἦσαν παδαρό, γι' αὐτὸς τοῦ παδαρ'
 χαμ μὲ τοῦ κέβεινον. Ὁ βου βειδρ' δὲν
 πέρναμ βεοῦ κέβεινον ἦσαν μὲ κέβεινον
 ἀπαδαρτον γι' αὐτὸ τοῦ μαγινάμαν
 βεῖ βρύση, βεβανάρη μὲ ἕνα μαρδν
 μὲ ἱκεῖ τοῦ κέβεινον μαρδ. Τ' ἀχρηστού
 ἔβγινε ἀπ' πάν' μὲ τ'ς μαγινάμαν βεβ-
 βαζα, αὐτὸς τοῦ τούβανάρη τ'ς κούτεις
 μὲ βεβ ζῶα.

Στ' ἀρῶν' μαγινάμαν βουρό τοῦ βειδρ'
 μὲ τοῦ μαγινάμαν μὲ τοῦ κέβεινον. Ἔνα
 κούτεις αἴχι 20 οὐκιδίς. Ἀπ' οὐκιδί τοῦ
 βειδρ' ἔβγιναν πρῶτα τοῦ $1/20$ γὰ

ἀλουν' ἐπὶ, ἢ παπα π' ἡμᾶς λειτούργει
 τοῦ παπαδιέγκου, ἢ ἀχρυνόλωνα ἔ'
 ἀχρυνόλωνα, ἢ γὰρ τοῦ γυφτιάτου
 γιατί μας ἔφτανε καὶ ἱεραεῖα.

Τοῦ νόβλου τοῦ κουδαραγιαν θεοῦ
 ἐπὶ καὶ μὴ πρὸς τὸ βασιλεῖον πρὸς
 ἐν μεγάλα ζ' ἔνια ἀμνηρία.

Βόγχαχαν, δαδειαγί, ἢ ἀμνηρία μας
 ἀπ' οὐρα καὶ γινυμῖα. ἔν ζέρον
 ἔσαν μεγάλη εὐχὴ καὶ ἀπ' τοῦ θεοῦ!

Ἀπ' αὐτὸ τοῦ θεοῦ διαλαγαριαν τοῦ κα-
 γύτου γὰρ νόβλου, γὰρ τὸν ἐρχόμενον
 χ' νόβλου. Ὅταν θέλαμε νὰ τοῦ πάρει
 θεοῦ μύχου τοῦ πλιένανι παρα-παρα
 μ' ὅτιρα ἀπὸ τοῦ πλιένανι τοῦ παπα-
 νανι μὴ τοῦ πλιένανι ἀπὸ τοῦ.

Ὅταν τοῦ φέρναι θεοῦ ἐπὶ αὐτὸν ἢ ν' μολι-
 ρα δα γύμονε μὴ μολιρὰ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ
 νόβλου εὐχομένην μὴ νόβλου σταρ' αὐ-
 τοῦ μαρὶ πλινονταί τ' περὶ βενχὴ μας

28.

τρώγαμ ἀχόρταχα. Τί νά ε' ποῦ, δά κ' αἰμαίμ;
μόλις ἔβγαγαμ τ' μιλούρα ἀπ' τοῦ βου-
τιά μου χονδράει οὔλου τοῦ βήτ' μ
τῶ τρώγαμ μ' μ' ὄριζ' ! ! ! !

Κι αὐτὸ γὰρ ἦταν πονεβμένου μ' τοῦ
ἰδρωτά μας, μ' τοῦ αἵμα μας μ' ἄγνό
ἀπὸ γιγασμάτα αἰσθητῆς π' ἐρυποῦ
τα βουμάχια μας ! ! !

ΕΤΗΣΙΑΙ ΤΥΡΑΙ

Στοῦ χοιρίου μας, Ἀδελφὲς, αἶχαμ ἕνα ἔδι-
μον νά φιλάνουμ τοῦ παύχα ἕνα βούρο
ἀπὸ κέδρα μ' ὅταν οὐ παπὰς ἔλιξε τοῦ
« Χριστός Ἀνέβη » τα ηλιδιά ἔβαναν
βουτιά βὰ κέδρα μ' χαμπουλέθαι οὔ-
λον τοῦ χοιρίου. Τότε οὔλοι φώναζαμ
μ' ἔλιχαμ « Ζῆ μ' βασιλευε » « Χρι-
στός Ἀνέβη ».

Ἄν ἡ λαμπάδα μ' οὐ κενυός πᾶσιναν
ἦδια ἀπὸν ὥτα αἶχαμ ἄρην' ἐν μπατρί-
δα μας, ἀν πᾶσινε βεραβὰ ὥτα αἶχαμ

πόρην. Κι' αμύσ, λ' αμάρμ', θάν νάταν
 ἀμάρμ' αὐτά. Τούδα μί' τὰ μάρμ' τ'ς
 πολέμους πόρηναν.

ἄναιρα ἀπ' τοῦ 1947 δέν ζαν ἀμάρμ' αμ
 φανό μ' μάρμ' ἔρχιτι πὺς τοῦ χουρίο μάρ
 αὐν' τοῦ βουτάδ' μ' δέν μάρμ' βζαν'
 ἀπ' τὴν ἰδέα πὺς γ' αὐτὸ πααίνουμι
 καὶ τοῦ χειρότερον. Ζέφυβχαμ μ' μάρμ'
 ἀπ' τοῦ θιό ἀλλά μ' οἱ νέοι π'ρ' ὁβότερον
 γ' αὐτὸ δα χαλῶμε.

ἔσχουμι νὰ μάρμ' βζαν' ὅς θιός τοῦ βζαν'
 παρὶ τοῦ δρόμου μάρμ', τοῦ δρόμου τ' θιός
 μ' τ' ἀλλα σέλα τὸν χιαντρεύουντι.

Τόπος συλλογῆς: Βραγχιανὰ - Εβρυτανίαι

Στοιχεῖα πληροφρητοῦ: Ἀλέξανδρος Δημητ. Χρήστου
 χωρὸς, ἔτων 67, γραμματ. γνώβας στ' Δημοτικῶ.

[Συλλογεὺς: Νικόλαος Γ. Ἀλεξάνδρης, Διδάσκων.
 ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ 10-19 Ἰανουα-
 ρίου 1970]

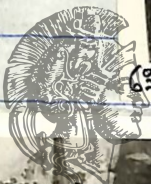
5^{ον} ΠΕΤΡΑΛΕΟΝ

6^{ον} ΚΟΣΚΙΝΟΝ β) ΔΙΧΟΥΔ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

α) ΣΤΡΕΠΤΟΣ (ΑΡΜΥΝΟΣΤΕΣ)

Αλέξανδρος Νικολάου
Βαλάντης

γ) α) ΚΑΡΕΪΣ β) ΤΕΛΕΑ

Αριθ. Δευ. 12

Εν Βραχχιανούς τη 102 Φεβρουαρίου 1970.

Προς

Το Κέντρον Ἑρεῖνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαοκρατίας
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
Εἰς Ἀθήνας.

Ἐχρην τὴν τιμὴν νὰ πέμψωμεν ὑμῖν συνημμένως
Ἑρωτηματολόγιον τοῦ πάλ' ἡμῶς Κέντρου δούτως συμπε-
ληρωμένον, ὡς καὶ τετραῖον παρέχον χειρόγραφον ὅσον
ἀφορώσαν τὸν γεωργικὸν ἔκτον τῶν λαοκρατῶν τοῦ ἡμετέρου
χωρίου Βραχχιανῶν Ἑρμιάκων.

Μετὰ τιμῆς
Ὁ Διευτὴς τοῦ Σχολείου

ΜΗΤΙΛΑΪΣ Γ. ΛΑΞΑΚΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ